

פסק דין מדיון משמעתי מיום 24.03.2026

בעניינה של הסטודנטית (-)

הקובלת בדיון: עו"ד ליאורה ארזי בן-חיים

הכרעת הדין

הסטודנטית (-) (להלן "הסטודנטית" / "התלמידה") הינה תלמידת שנה ב' בתכנית הלימודים לתואר שני ב(-) במכללה האקדמית של תל אביב יפו.

לפי כתב הקובלנה:

בתאריך 5.11.2025 הגישה התלמידה גרסה סופית של עבודת גמר למרצה (-). בעת בדיקת העבודה מצא המרצה כי הרשימה הביבליוגרפית בעבודה כוללת 11 מאמרים שאינם קיימים. בחלק מאותם מאמרים מומצאים, המחברים מעולם לא פרסמו מאמרים העוסקים בנושאים אליהם התייחסה התלמידה. כלומר, לא מדובר רק בהפניות מומצאות, אלא גם התוכן עצמו המוזכר בעבודה הוא תוכן מומצא.

בתאריך 17.2.2026 נשלחה לתלמידה הודעה על תלונה משמעתית שהוגשה נגדה.

בתאריך 23.2.2026 התקבלה תגובת התלמידה, בה נכתב בין היתר:

"... הטעות לא נגרמה מתוך ניסיון להונות או לשקר בידועין, אלא מתוך חוסר תשומת לב שקרתה לי רק בשלבי סיום העבודה, וקשורה בניסיון לסדר את הרשימה הביבליוגרפית כמו שצריך. דוגמא לכך ניתן לראות במקורות הבאים שסומנו כלא קיימים על ידי המרצה אולם התעוותו רק בסידור הסופי של הרשימה הביבליוגרפית... מהדוגמאות לעיל ניתן לראות שמדובר בטעות שנעשתה רק בשלבי סידור הרשימה הביבליוגרפית הסופית, ולא בהמצאת מחקרים שלא קיימים כחלק מהעבודה. המקורות בטבלה אלה מקורות שמצאתי במסמך טיוטה שנכתב על ידי בזמן העבודה של מאמרים לשימוש בעבודה (המסמך מצורף). מכיוון שישנם עוד מקורות שסומנו על ידי המרצה כמומצאים ולא מצאתי את המקורות המקוריים שהשתמשתי בעבודה, ייתכן ואלה מקורות שלא תיעדתי אצלי בצורה מלאה אלא רק כחלק מרפרנסים בתוך העבודה, ומפה נבעה הטעות כאשר ערכתי את הביבליוגרפיה הסופית בסיוע AI".

בכתב הקובלנה התלמידה הואשמה בעבירה לפי סעיף 21.4 לתקנון המשמעתי: הונאה בעבודה.

התלמידה יוצגה בדיון ע"י עורכי הדין נוי לביא ואסף דוק.

בפתיחת הדיון ביקשו עורכי הדין באי כוחה של התלמידה להתייחס לכך שהתלמידה מודה. התלמידה נשאלה האם היא מודעת לכך שהודאתה הינה בעבירת ההונאה שבה היא מואשמת. לאחר התייחסות התלמידה לכך שהיא מודה בעובדות המקרה ומתחרטת עליו, התלמידה הבהירה שהודאתה הינה הודאה בעבירת ההונאה.

לאחר הודאתה כאמור, שאלתי את התלמידה האם השימוש ב-AI היה רק בסידור הביבליוגרפיה, או שקיימים תכנים בעבודה עצמה שנכתבו ע"י AI ולא נבדקו על-ידה – והוגשו לשיפוט המנחה כחלק מעבודת הגמר. התלמידה טענה שהשימוש ב-AI שבא לידי ביטוי בעבודה הוא בביבליוגרפיה בלבד.

המנחה (-) הצביע על מקומות בעבודה, שלא רק מצביעים על מאמרים שגויים אלא גם מתייחסים לתוכן לא קיים, בגוף העבודה עצמה. המרצה נתן דוגמא מתוך העבודה - התלמידה הציגה (-) משנת 2023, שלא נכתבה מעולם ע"י אף חוקר, ולכן, בוודאות קיים בעבודה תוכן מומצא.

התלמידה טענה בדיון שהתוכן במקומות אלו תקין ומתייחס למאמר או מאמרים אחרים, ושהטעות נבעה מכך שהתוכן האמור היה צריך להצביע למאמר או למאמרים האחרים, והטעות נובעת, שוב, מסידור הביבליוגרפיה שנעשה באמצעות AI ולא מכתובה של תוכן שגוי ע"י AI בגוף העבודה עצמה.

שאלתי את התלמידה האם היא יכולה להציג מיפוי למאמרים הנכונים שאליהם מתייחס התוכן. התלמידה השיבה שהיא לא יכולה לעשות זאת כעת בדיון. הצעתי לתלמידה לדחות את הדיון בשבוע, שבמהלכו תוכל למפות את התוכן השגוי בגוף העבודה למאמרים התקינים לגירסתה. לנוכח הצעה זו התלמידה השיבה שהיא מוותרת על האפשרות שניתנת לה לעשות זאת, ושיתכן שאכן השתרבו לעבודה פסקאות שנכתבו ע"י AI כמשוייכות למאמרים שגויים או לא קיימים ושהיא לא תוכל לשייך אותם למאמרים אמיתיים כלשהם.

התלמידה הסכימה עם חומרת המעשה וקיבלה על עצמה אחריות על כך שנהגה שלא כשורה.

לנוכח הדברים לעיל, אני מרשיע את התלמידה בעבירת הונאה לפי סעיף 21.4 לתקנון, כפי שיוחסה לה בכתב הקובלנה.

שיקולים לעונש

אתייחס לעניין מידת החומרה של עבירת ההונאה כפי שעולה במקרה זה, על-סמך פרטי המקרה כפי שהוצגו בדיון.

ראשית כפי שצויין לעיל, התלמידה הודתה במהלך הדיון שהשימוש האסור ב-AI שעולה בקנה אחד עם עבירת הונאה, נעשה לא רק לצורך סידור הרשימה הביבליוגרפית אלא גם לעזרה בכתבת פסקאות בתוכן העבודה, שלא נבדקו על-ידה.

מתוך עדותו של מנחה העבודה (-) עלו הפרטים הבאים :

1. תהליך העבודה של התלמידה מול המנחה התנהל כמקובל ובאופן תקין – התלמידה הציגה תוצרי ביניים והוא נתן הערות על טיטות שלאחריהן התלמידה חזרה עם תיקונים.

2. בתוך העבודה היו חלקים שנראה שהתלמידה כתבה. כלומר העבודה לכאורה לא נכתבה כולה ע"י AI אלא שחלקים מסויימים נלקחו מה-AI ונכנסו לגוף העבודה.

3. מתוך המאמרים "המומצאים", בחלק מהם השגיאה היתה בשם המאמר ולא בקיומו של המאמר או תוכנו.

קיבלתי את גירסתו של מנחה העבודה שנעשה ניסיון הונאה בגוף העבודה באופן משמעותי, לא במקום אחד מקרי ולא כטעות קלה אלא כשיטת עבודה. מאידך, העבודה לא הסתכמה בהרצה של AI ושליחת התוצר לקבלת ציון, אלא התקיים תהליך של הנחיה, לארכו נשמע שלא היתה תחושה מצד המנחה לחוסר רצינות או חוסר השקעה מצד התלמידה. נשמע היה מעדותו של המנחה שהתלמידה השקיעה מאמצים בתהליך העבודה שנראו אמיתיים. יודגש שאין בדברים אלו להמעיט בחומרת עבירת ההונאה, אך מאידך ניתן לתת להם משקל בשיקולים לעונש.

התלמידה ובאי כוחה ציינו כי נושא השימוש ב-AI הוא חדש והתלמידים נחשפים לעידוד לעשות שימוש ב-AI. אמנם מובן ומוסכם לדבריהם שהשימוש שנעשה אינו עולה בקנה אחד עם שימוש מותר – אך העובדה שמדובר בכלי חדש תרמה לבלבול וצריכה להוות גורם מקל לעונש. כמו כן באי כוחה של התלמידה ציינו שאין תקדימים לעבירת ההונאה בעבודת גמר ע"י שימוש ב-AI ולדבריהם לא נכון להחמיר בעונש במקרה ראשוני זה.

אני לא מקבל את הטענות הנ"ל כשיקולים להקלה בעונש. ההבנה שעבודה אקדמית צריכה להיות פרי עמלה של התלמידה, ובאחריות התלמידה לוודא שהדברים המובאים בעבודה מדויקים ונכונים, לא הועתקו ממקור שגוי או הומצאו - הינה אחריות שברורה לכל תלמיד ובוודאי שצריכה להיות ברורה לתלמידת תואר שני לקראת סיום לימודיה. לא ניתן להקל ראש בעבירת הונאה רק כי המקור להונאה היה שימוש בכלי AI, או בגלל שישנם שימושים אחרים מותרים בכלי. ההבנה שמדובר בהונאה בעבודה אקדמית, היתה צריכה להיות ברורה לתלמידה מלכתחילה ולא רק בדיעבד. כמו כן, ההבנה מהם שימושים מותרים ומהם שימושים אסורים ב-AI לא רק שהיתה צריכה להיות ברורה מאליה, היא אף מודגשת לתלמידים במהלך התואר.

העבירה בוצעה תוך כדי תקופת מלחמת חרבות ברזל, שהשפיעה על התלמידה, לדבריה ולדברי באי כוחה, מבחינת לחץ כללי. על-אף שהשפעת תקופת מלחמה על סטודנטים היא ברורה, המכללה מעמידה לטובת הסטודנטים מערכי תמיכה וסיוע מגוונים. אני לא רואה בלחץ הנובע מתקופת המלחמה צידוק לעבירת ההונאה או סיבה להקלה בעונש.

יצוין שהסטודנטית הביעה הבנה וחרטה על מעשיה. התרשמתי שהבעת החרטה היתה כנה. כמו כן צוינו נסיבות אישיות שנלקחו בחשבון בשיקולים לעונש. צוין בדיון שהתלמידה הינה משרתת מילואים פעילה, והוגש העתק טופס 3010 המציין 3 ימי מילואים בתקופה 19.12.2025 עד 19.03.2026.

כשיקול לחומרה יצוין שהסטודנטית הינה תלמידה בסיום לימודיה לתואר שני והעבירה נעשתה בעבודת הגמר שלה. הציפיה מסטודנטית בשלב זה הינה להקפדה יתירה על הכללים.

גזר הדין

בדקתי עם ביה"ס (-) את האפשרויות מבחינת התלמידה לגבי מועד הרישום לעבודת גמר חדשה. תשובת ביה"ס (-) הינה שהתלמידה יכולה להירשם לעבודת גמר חדשה כבר בסמסטר קיץ תשפ"ו, ובתנאי שתמצא מנחה שיהיה פנוי לקבל אותה להנחיית עבודת גמר (תהליך שאותו היא יכולה להתחיל עוד קודם לרישום בפועל). לאחר שיקול מכלול השיקולים, אני מעוניין לאפשר לתלמידה להירשם לעבודת גמר חדשה כבר בסמסטר קיץ הקרוב ולפיכך אני גוזר על הסטודנטית את העונשים הבאים:

1. פסילה של העבודה והקורס.
2. נזיפה לפי סעיף 22.1.
3. הרחקה מלימודים לסמסטר אחד – סמסטר ב' תשפ"ו.
4. דחיית המועד המקורי לזכאות לתואר ב-3 חודשים, לפי סעיף 22.5 (2).
5. עונש על תנאי של הרחקה לשנתיים במקרה של הרשעה חוזרת בעבירה שהורשעה בה בהכרעת הדין: סעיף 21.4 לתקנון. תוקף התנאי שנתיים.

פסק הדין יפורסם בעילום שם במכללה.

(-)

אמיר קירש
סגן הממונה על המשמעת

תאריך: 25.03.2026